

3

راتلونکي لپاره ساه؛ کابل کې زر نيا لگي کېښودل شول

آتاسای ایرونګون هم دنیالګیو کېنولو په غونډه کې وویل: «د ۲۰۲۰م کال راتلونکې لپاره دسده دنیالګیو کېنولو غونډې ته سره راټول شوي یو ټاکل شوې، چې زرنیالګي کېښودل شي.»

ښاغلی ایرونګون زیاته کړه هیله ده، چې هرکال دنیالګیو په اېښودو سره یاده سیمه په یوځنګل بدل او دکابل هواتازه شي.

په همدې حال کې دتیكا دفتر یا په افغانستان کې دترکيې دپراختیايي ادارې رییس ذهوتچال وویل، چې نن دترکيې په ۸۱ ښارونو ۹۱۱ ولسوالیو او دډرې په ۲۶ هېوادونو کې نیالګي اېښودل کیږي، تیكا په ۲۱ هېوادونو کې ۱۱ میلیونه نیالګی ردی.

د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت د ترکيې سفارت او تيکا دفتر په همکارۍ د کابل ښار په مسلم کلا کې زر نيالگي کېښود.

د نيالگيو کېښودلو دغه برنامه «راتلونکې لپاره ساه» تر نوم لاندې د ترکيې هېواد له خوا په لاره اچول شوې وه.

دهوا د ککړتيا دمخنيوې په پار ترکيه هر کال د نوامبر په ۱۱ مه د نړۍ په ۲۶ هېوادونو کې ۱۱ ميليونه نيالگي پردي. افغانستان هم د دغو هېوادونو په ډله کې شمېرل کيږي.

د کرنې وزارت د کرنې اومالدارۍ معينيت مراقبت کوونکي او دبذري تخمونو د تصديق رييس محبوب الله ننگ د نيالگيو کېښودلو غونډې ته په وينا کې وويل: «کله چې د پروژې راتلونکې اړخونه گورو دهغو ننگونو پر وړاندې چې په راتلونکې کې نړۍ ورسره مخکيږي. راتلونکې لپاره د ساه پر وړه د غونډونو او ستونزو ته ځواب ورکوونکي دي.»

هغه دغه راز وويل: «افغانستان کې د کابل په کچه د نيالگيو کېښودلو پروگرام د زرغون کمربند د پروژې ترچترلاندې پلي کيږي. په راتلونکو لسو کالو کې به موږ د ۱۰ زره هکتاره نويو ځنگلونو او شنو سيمو شاهدان يو.»

ښاغلی ننگ وايي، چې په تېرو څو کلونو کې د کابل په کچه په بېلابېلو سيمو کې نږدې درې زره هکتاره زرغون کمربند جوړ شوي دي.

په همدې حال کې د ترکيې سفارت مستشار

د کرنې وزارت مشرتابه او مرکزي رییسانو سره د کرنیزو فعالیتونو د لا همغږي په پار د ۳۴ ولایتونو د کرنې رییسانو غونډه

چې دېوالی او مالدارۍ ملي پروژه (NHLP) د روان مالي کال تر پایه بشپړېږي او پرځای یې د کرنې دودې او خوړو خوندیتوب بېړۍ پروژه (ETS) د ۱۰۰ میلیونه ډالرو په بودیجې سره په ۲۴ ولایتونو کې په بېلابېلو کرنیزو برخو کې خپل پروژې پیل کوي.

د کرنې وزارت سرپرست دغه راز وویل، چې د سرکال د هېواد په کچه دغمو ۱۴ زره اصلاح شوي تخمونو ویشل کېږي، چې د وېش لړۍ یې عملاً پیل شوی دی.

دغه راز د کرنې وزارت نوماند او سرپرست وزیر ډاکټرانوارالحق احمدي د ولایتي رییسانو د وړاندې شویو ستونزو او ننگونو په هکله اړوندو رییسانو هدایت ورکړ چې امکاناتو ته په کتو یې باید ستونزې هوارې شي.

د زون په کچه دکرنیزو فعالیتونو د لومړیتوب په هکله غونډه دکرنی وزارت د نوماند او سرپرست وزیر داکټرانوارالحق احدی، د ۳۴ ولایتونو د کرنی رییسانو او دکرنی وزارت دپوښمېرمکزي رییسانو په شتون کې، دکرنی وزارت دبدلان په تالار کې په لاره واچول شوه. په دې غونډه کې، د زونونو په کچه دکرنیزو فعالیتونو لومړیتوب، په ولایتونو کې دکرنیزو چارو فرصتونه او ننګونې و ارزول شول. دغه راز په دې غونډه کې، ددې ترڅنګ چې د ۱۴۰۰م مالی کال بودجه تشریح شوه، د ۱۳۹۹یم مالی کال بودجه هم بررسی شوه. د کرنی وزارت د ۳۴ ولایتونو رییسانو په دې سکټور کې دخپلو ولایتونو ستونزې د وزارت له مقام او مرکزي چارواکو سره شریک کړل. دکرنی وزارت نوماند او سرپرست وزیر وویل،

گپ دهقان

افزایش امیدها برای سال آینده

وزارت زراعت، آبیاری و مالداری به همکاری پروژه‌ای اضطراری رشد زراعت و مصونیت غذایی که به واسطه‌ی بانک جهانی تمویل می‌شود، ۱۴ هزار متریک تن تخم اصلاح‌شده‌ی گندم را به ۲۸۰ هزار دهقان در ۳۴ ولایت توزیع می‌کند.

این مقدار تخم اصلاح‌شده‌ی گندم برای اولین بار است که در کشور برای دهقانان در یک سال توزیع می‌شود. تخم‌های اصلاح شده در اکثر ولایت‌ها توزیع شده است و دهقانان در کشت‌های خزانی‌شان، از آن کار می‌گیرند.

اگر ابر و باد و مه و خورشید به کارشان در سال آینده به خوبی بپردازند، نان‌های دهقانان بیش‌تر می‌شود و دست‌رخوان‌های‌شان رنگین‌تر. از این جهت که منبع اصلی اقتصادی اکثریت شهروندان افغانستان دهقانی و مالداری است، رشد تولید گندم و این کشت‌زارهای دهقانان، به بهبود وضعیت مالداری نیز می‌انجامد. دهقانان با استفاده از کاه و دیگر بازمانده‌های گندم، می‌توانند از بخش مالداری‌شان نیز مراقبت کنند. فراوانی تولید مورد نیاز برای مالداری، باعث ارزانی این محصولات می‌شود. ارزانی و فراوانی این محصولات می‌تواند راه را برای رشد مالداری به صورت فراخ‌تر باز کند. توزیع ۱۴ هزار متریک تن تخم اصلاح‌شده‌ی گندم، اگر با بارنده‌گی‌های کافی و به موقع همراه باشد، باعث افزایش حاصلات می‌شود. افزایش حاصلات، در کنار رشد اقتصاد دهقانان و توسعه‌ی مالداری، باعث مصونیت غذایی، افزایش غذا، کاهش واردات و در نهایت رشد اقتصاد ملی می‌شود.

دست‌رسی به موقع دهقانان به تخم با کیفیت و اصلاح‌شده، نقش کلانی در بهبود کیفیت محصول و به دنبال آن افزایش درآمد برای آنان دارد.

تخم‌های اصلاح‌شده مقاومت بیش‌تری در برابر بیماری‌ها و آفت‌های محیطی، از جمله تغییرات اقلیمی، دارند که این تخم‌ها می‌توانند کمک شایانی به دهقانان در افزایش محصول، امنیت غذایی و بهبود معیشت کنند. انتخاب تخمی با کیفیت مناسب از جمله نکات مهم و کلیدی در زراعت است. تولید بیش‌تر محصول، پیوند مستقیمی با برگزیدن گونه‌ی تخم و عمل‌کرد آن در برابر آفت‌ها دارد. به همین خاطر است که برای افزایش تولید و به تناسب آن، بالاتر رفتن درآمد دهقان استفاده از تخم‌های اصلاح‌شده بسیار توصیه شده است.

مهم‌ترین هدف‌های توزیع تخم‌های اصلاح‌شده‌ی گندم، بهبودآوری در کیفیت، افزایش‌دهی تولید در واحد سطح، مقاوم‌سازی مزارع در برابر آفات و بیماری‌ها، مقاوم‌سازی گندم‌زارها در برابر تغییرات محیطی است. در سال گذشته گندم‌زارها در شماری از ولایت‌ها آسیب و آفت «سرخ» را تجربه کردند. این بیماری باعث شد که میزان تولید در این مزارع کم‌تر باشد. امیدها و برنامه این است که تخم‌های اصلاح‌شده نه تنها بتواند جلو کاهش تولید را بگیرد، بل باعث افزایش تولید شود.

هم‌چنان باید گفت که استفاده‌ی گسترده از تخم‌های اصلاح‌شده در میان دهقانان و نتیجه‌ی خوبی که این تخم‌ها در پی خواهد داشت، می‌تواند دهقانان مستفیدشونده و دیگر دهقانان را ترغیب کند تا در سال‌های آینده دنبال تخم‌های اصلاح‌شده بگردند و پس از چندی، دیگر از تخم‌های عادی گندم در مزارع‌شان استفاده نکنند.

امید ما این است که سال آینده، حاصلات همه‌ی مزارع، به ویژه کشت‌زارهای گندم کشور فراوان‌تر باشد.

نیمروز کی د غنمو ۲۱ ننداریزې قطعی جوړیږي

د نیمروز د کرنې، اوبولگولو او مالداری ریاست په دې ولایت کې د غنمو د ۲۱ ننداریزو قطعو د جوړولو په پار پر ۲۱ بزگرانو د ننداریزو قطعو د جوړولو اړونده توکي ووېشل. په دغو وېشل شویو توکو کې د غنمو اصلاح شوي تخم، کیمیاوي سره، یوم، دست کشې او ماسک شامل دي. ټاکل شوې، چې د غنمو یاد ننداریزې قطعی د څاڅکي اوبوخور په سیستم د نیمروز ولایت په مرکز او ولسوالیو کې جوړ شي.

لوگر کې د بنوالۍ ځنځیري ارزښت د پراختیا پروژې له خوا ۲۸ ممیزخونې جوړیږي

د کرنې وزارت د بنوالۍ ځنځیري ارزښت د پراختیا پروژې له خوا د لوگر په ولایت کې د ۲۸ ممیزخونو رغنیزې چارې روانې دي.

دغه ممیزخونې، چې هر یوه له ۱۲ تر ۱۵ متریک ټنه انګور په ممیزو بدلوالی شي، د ۲۴ میلیونه، دوه زره او ۵۵۴ افغانیو په لګښت جوړیږي. د یادو ممیزخونو د جوړولو ۸۰ سلنه لګښت د کرنې وزارت او پاتې ۲۰ سلنه نور یې د برخمن شویو له خوا ورکول کیږي. ددغو ممیزخونو د رغنیزو چارو په بشپړېدو سره د لوگر د انګورو بنوال کولای شي، چې د کال ۴۲۰ متریک ټنه انګور په ممیزو بدل کړي. ددغو ممیزخونو رغنیزې چارې ۹۵ سلنه بشپړ شوې او ټاکل شوې، چې تر یوې اوونۍ پورې گټې اخیستنې ته وسپارل شي.

کونړ کې پر ۶۰۰ بزگرانو اصلاح شوي تخمونه او د کورنیو باغچو اړونده توکي ووېشل شوي

د کونړ د کرنې، اوبولگولو او مالداری ریاست وایي، چې ددې ولایت پر ۳۵۰ بزگرانو د غنمو اصلاح شوي تخمونه او کیمیاوي سرې او پر ۲۵۰ کروندګرو مېرمنو د کورنیو باغچو اړونده توکي او د سبو تخمونه وېشل شوي دي.

د کونړ ولایت د کرنې چارسمبال رییس نجیب الله عادل وویل، چې دغه مرستې د خوړو نړیوال پروګرام «WFP» په مالي مرسته د کونړ د مرکز په ګډون ددې ولایت په سرکانو، نرنگ او خاص کونړ ولسوالیو کې وېشل شوي دي.

د ښاغلي عادل په خبره په دې لړۍ کې پر ۳۵۰ ټنه بزگرانو هر یوه بزګر ته ۵۰ کیلو د غنمو اصلاح شوي تخم، ۵۰ کیلو توره او ۱۰۰ کیلو یوریا سرې وېشل شوي دي. ددې ترڅنګ پر ۲۵۰ کروندګرو مېرمنو د کورنیو باغچو د جوړولو اړونده توکي او د سبو تخمونه هم وېشل شوي دي.

ددغو مرستو موخه د بزگرانو ملاتړ او په دې ولایت کې د غنمو د حاصلاتو زیاتوالي او ترڅنګ یې په کور دننه مېرمنو ته د کار د زمینې برابرول او د کورنیو باغچو دودول دي.

غور کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې چارې ډېر ژر بشپړیږي

د غور ولایت د کرنې، اوبولگولو او مالداری ریاست وایي، چې په دې ولایت کې د کرنیزو محصولاتو مدیریت د یوشمېر پروژو چارې بشپړ شوي او د یوشمېر نورو هغو چارې یې د بشپړېدو په درشل کې دي، چې ډېر ژر به بشپړ او گټې اخیستنې ته وسپارل شي.

د یاد ریاست په خبره په ټولیزه توګه د نویو پروژو د پلي کېدو چارې ۸۵ سلنه بشپړ شوي دي.

د کرنې، اوبولگولو او مالداری وزارت د کرنیزو محصولاتو مدیریت د پروژې په اډانه کې په غور کې د کچالو ۳۲۷ او د پیازو ۲۰ زېرمتونونه او دغه راز ۲۰ صفرانرژۍ سرې خونې جوړوي.

د غور د کرنې ریاست چارواکي وایي، چې تر دې دمه ۸۰ سلنه زېرمتونونه گټې اخیستنې ته سپارل شوي دي.

سرپرست و نامزد وزیر وزارت زراعت:

با توزیع تخم اصلاح‌شده، میزان حاصلات گندم ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش می‌یابد

اصلاح‌شده‌ی گندم را آرد کرده و یا نفروشد. آقای حیدری گفت که کاشت این تخم‌ها به افزایش حاصلات گندم کمک می‌کند. محمدیعقوب حیدری با تاکید بر این که استفاده از تخم‌های اصلاح‌شده در افزایش حاصلات کمک زیادی می‌کند، گفت: «خودم زمین‌دار هستم و کشت کردم، تفاوت آن را می‌فهمم.»

هم‌چنین میرآجان یک تن از دهقانان منطقه چهاردهی کابل نیز به نمایندگی از تمام دهقانان، از وزارت زراعت به‌خاطر توزیع به موقع تخم اصلاح‌شده ابراز خرسندی کرد، اما گفت زراعت زیربنایی یک کشور است. او هم‌چنین از وزارت زراعت خواست تا در ساخت و بازسازی بند شاه‌توت و توزیع دواهای زراعتی به دهقان نیز، اقدام کند.

خیرالله یک دهقان از ولسوالی چهارآسیاب نیز، از اقدام وزارت زراعت برای توزیع به موقع تخم‌های اصلاح‌شده گندم ابراز قدردانی کرده می‌گوید که آنان قبلاً تخم گندم را از بازار خریداری می‌کردند اما حاصل قناعت‌بخشی به‌دست نمی‌آوردند. او گفت که با استفاده از تخم‌های اصلاح‌شده انتظار می‌رود سال آینده حاصلات‌شان افزایش چشم‌گیری داشته باشد.

هم‌چنین عیدی محمد یکی دیگر از دهقانان منطقه قلعه فتوح نیز، می‌گوید: «این تخم‌ها بسیار خوب است، پاک و اصلاح‌شده است، اما تخم‌هایی که قبلاً استفاده می‌کردیم هرنوع گندم در آن وجود داشت، اما تخم‌های اصلاح‌شده نتیجه خوب می‌دهد.»

با این حال، سرپرست وزارت زراعت، آبیاری و مالدار می‌گوید که روند توزیع تخم‌های اصلاح‌شده به دهقان در سراسر کشور از چند روز به این سو در ولایت‌های بامیان، بدخشان، هرات، لوگر، سرپل، پنجشیر، کاپیسا، پروان و کابل آغاز شده است.

شده گندم از طریق کمک‌های بانک جهانی تهیه و از طریق پروژه رشد زراعت و مصونیت غذایی توزیع می‌شود.

انوارالحق احدی هم‌چنین افزود که توزیع تخم‌های اصلاح‌شده گندم و خودکفایی افغانستان در بخش تولید غله‌جات، از اهداف مهم دولت و وزارت زراعت است. او گفت امسال ۵.۱ میلیون متریک‌تن گندم در سراسر کشور تولید شده و سالانه نیازمندی افغانستان در بخش گندم به ۶.۴ میلیون متریک‌تن می‌رسد. آقای احدی گفت که توزیع تخم‌های اصلاح‌شده و افزایش تولیدات گندم از جمله برنامه‌های مهم او می‌باشد.

در همین حال، محمدیعقوب حیدری والی، می‌گوید که در نتیجه همکاری‌ها و حمایت‌های وزارت زراعت، تغییرات زیادی در زندگی دهقانان کابل آمده است. او از دهقانان خواست تا از تخم‌های

روند توزیع ۳۵۹ متریک‌تن تخم اصلاح‌شده گندم به دهقانان ولایت کابل برای کشت خزانی، امروز رسماً توسط داکتر انوارالحق احدی سرپرست و نامزد وزیر زراعت، آبیاری و مالدار می‌کند و محمدیعقوب حیدری والی کابل، آغاز شد.

آقای احدی در مراسم آغاز توزیع این تخم‌ها به دهقانان کابل، گفت که امسال ۱۴ هزار متریک‌تن تخم اصلاح‌شده گندم به دهقانان در سراسر کشور توزیع می‌شود. او گفت که با توزیع این تخم‌ها، میزان حاصلات گندم ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش خواهد یافت. سرپرست و نامزد وزیر وزارت زراعت افزود که باتوزیع این تخم‌ها ۲۸۰ هزار دهقان در سراسر کشور به صورت مستقیم و ۱۴۰ هزار دهقان دیگر به صورت غیرمستقیم مستفید می‌شوند. داکتر انوارالحق احدی می‌گوید: «با توزیع این تخم‌ها ۵۶ هزار هکتار زمین گندم کشت می‌شود و در نتیجه‌ی آن ۲۰ تا ۳۰ درصد در حاصلات افزایش به‌وجود می‌آید.»

سرپرست و نامزد وزیر وزارت زراعت هم‌چنین افزود که چهارده هزار متریک‌تن تخم اصلاح‌شده گندم با هزینه ۶۸۹ میلیون افغانی از اتحادیه تولیدکنندگان تخم‌های بذری خریداری و جهت توزیع به ولایات منتقل شده است. به گفته‌ی او، ۶۲۱ میلیون افغانی آن شامل خریداری تخم و متباقی آن شامل هزینه انتقال می‌شود. او تاکید کرد که این تخم‌ها به صورت سببایدی در اختیار دهقانان قرار می‌گیرد. چهل درصد هزینه توسط دهقانان و شصت درصد دیگر آن توسط وزارت زراعت پرداخته شده است.

سرپرست و نامزد وزیر وزارت زراعت گفت که تخم‌های اصلاح

ننگرهار کې د نارنجو حاصلات ډېر شوي

ننگرهار د افغانستان د ستړسو لوی تولیدونکیولایت دی، چې هوا او ځمکه یې د ستړسو نیالگیو ته جوړه او مناسبه ده او په یادولایت کې د ستړسو «مالټې، نارنج او لیمو» بڼونه ډېر دي. د ننگرهار په ولایت کې ۴۵ کاله پخوا د کانال په

حکومتي فارم کې پر ۲۰ زره هکتاره ځمکه د ستړسو بڼونه جوړل شول.

د ننگرهار په ټولو ولسوالیو کې د ستړسو بڼونه شته او خلک په خپلو کورونو او کروندو کې د ستړسو ونې اېښي دي او یا د ستړسو بڼونه یې جوړ کړي دي، خو د ننگرهار د ستړسو ډېری بڼونه ددې ولایت په خېوې، کامې، گوشتي، سره رود، بهسود، ټټي کوټ، غني خېل، خوگیانې، رودات، مومندري، دره نور ولسوالیو او د جلال اباد په ښارکې دي.

۱۹۸۰ کلونو کې د ننگرهار مالټې او نارنج تر روسیې ورسېدل، خو جگړو هم لارې پرې وتړلې او هم یې د دې ونو رېښې پسې وچې کړې.

خو په دې وروستیو کلونو کې د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت په هلوځلوننگرهار کې د ستړسو بڼونو د بیا زرغونېدو هیلې پیدا شوي دي. د ننگرهار د کرنې ریاست چارواکی وایي، چې د ستړسو بڼونو د لا ډېرې پراختیا لپاره یې هڅې روانې دي.

د جلال اباد ښار په هټیو کې پخوا ستړوس (مالټې، نارنج او لیمو) تر ډېره له پاکستانه راوړل کېدې، خو اوس دلته سوداگر وایي د یاد ولایت مالټې او نارنج د خلکو ډېر خوښ دي.

ننگرهار کې د ستړسو ترڅنگ نور ډول ډول مېوې لکه چهارمغز، جلعوزي، خرما، مڼي، انگور، هندوانې، خټکي او نور کیږي، چې کال تر بلې د بڼوالو لېوالتیا دې برخې ته د ډېرو په حال کې ده، چې د ننگرهار سربېره کابل او نورو ګڼو لویو ولایتونو ته صادریږي.

د ننگرهار د کرنې ریاست چارواکي وایي، چې سړ کال یې د نارنجو حاصلات نورو کلونو ته په کتو ښه او د ډېرېدو په حال کې دي؛ د دوی په خبره د ننگرهار د نارنجو سړني حاصلات پنځه سلنه ډېر شوي دي.

د یاد ولایت د کرنې ریاست د چارواکو په وینا په دغه ولایت

ښاروال پټمن
خبريال

ساتنې یې ورځینۍ ژوند او کاروبار ښه کړی دی، چې کال تر بلې یې حاصلات هم په ډېرېدو دي. له ده سره په بڼ کې تر لسو پورې بې کاره ځوانان هم په بڼوالۍ بوخت دي او د خپل بڼ راټول شوي حاصلات په بازارونو کې پلوري. هغه له حکومته غواړي، چې پدې برخه کې د کرنیزو درملو، د حاصلاتو تولید او مدیریت په برخه کې لا همکاري ورسره وکړي.

د ننگرهار ستړوس د هېواد یو شمېر ولایتونو ته صادریږي، خو تمې شته چې په راتلونکې کې د حاصلاتو په لا ډېرېدا به یو وار بیا د بهرنیو هېوادونو بازارونه ته هم ورسول شي.

د ستړسو ګټه یوازې د بڼ لرونکو نه ده. د ستړسو بڼونو د حاصلاتو راټولوو، د بڼونو د ساتلو او د حاصلاتو د پلور په برخو کې د د ننگرهار سلگونه اوسیدونکي په کار بوخت دي.

افغانستان د کال څه باندې ۲۰۰ زره تنه لیمو، نارنج او مالټې ته اړتیا لري، چې ډېره برخه یې له بهره واردیږي. خو د کرنې، اوبولگولو او مالدارۍ وزارت هلې ځلې کوي، چې د هېواد په هغو سیمو کې چې ستړسو نیالگیو ته یې هوا جوړه او مناسبه ده د ستړسو نوي بڼونه جوړ کړي، تر څو افغانستان د ستړسو له پلوه پر ځان بسیا شي.

کې، د نارنجو په حاصلاتو کې د پام وړ زیاتوالی راغلی دی. د کرنې وزارت د احصایې ریاست د ۱۳۹۸ یم کال د مالوماتو له مخې د دغه ولایت په ۶۰۰ هکتاره ځمکه د نارنجو بڼونه جوړ شوي دي، چې د تولید کچه یې، درې زره او ۶۰۰ متریک ټنو ته رسېده، خو سړکال به یې حاصلات پنځه سلنه زیات شي.

په دې وروستیو کلونو کې د کرنې وزارت له خوا ددې ولایت یوشمېر بڼوالو ته د ستړسو معیاري بڼونه هم جوړ شوي دي، چې ورسره په دې ولایت کې د ستړسو په کاروبار د بوختو کسانو ژوند ښه شوی دی. د کرنې وزارت په پام کې لري، چې روان کال هم سیمې ته په کتو په دې ولایت کې د مالټو او لیمو څلور سوه جریبه نوي بڼونه جوړ کړي. بهادر د پلار څخه په ورپاتې شوي کسب بڼوالي بوخت

دی، هغه د ننگرهار په کامې ولسوالۍ کې د نارنجو او مالټو نهه جریبه بڼ لري، چې هر کال له یاد بڼ څخه په سلگونه مننه نارنج راټولوي او د خرڅلاو لپاره یې کابل او د ننگرهار مرکز جلال اباد ښار د سبو او مېوو مارکیټ ته له اوږدې لارې وهلو وروسته راوړي؛ نموړی د خپل زیار گللو څخه خوښ بریښي او وایي، چې د خپل بڼ ښې

کرام مجیدی صارم
مدیر بیهلوری

کرم ابریشم و ارزش های (صحنی و اقتصادی) آن:

کامل که شفیره داخل آن است به دست می آید. در یک مزرعه پرورش کرم ابریشم پروانه های بالغ فقط به اندازه مورد نیاز اجازه دارند از پیله خارج شوند، باقی مانده به وسیله گرما در درون پیله کشته می شوند.

برای این که ابریشم بتواند ریسیده و به پارچه بدل شود، پروانه کرم ابریشم رنگ متمایل به زرد با بدنی سخت و پرموی دارد. عمر پروانه بالغ مدت بسیار کوتاهی است به اندازه کافی طولانی برای این که پروانه بتواند تخم گذاری کند.

به صورت عموم استفاده از ابریشم کرم ابریشم را به موارد زیر می توان دسته بندی کرد:
موارد استفاده ابریشم در صنعت :

ابریشم به عنوان محصول اصلی استفاده نمی شود در عوض برای تهیه ابریشم خام به کار می رود دو تا سه روز بعد از تشکیل پیله کرم درون آن به شفیره تبدیل می شود و تقریباً بعد از دو هفته به صورت پروانه از پیله خارج می شود .

در صنایع نظامی :

این لباس ضد گلوله که از ترکیب پیله کرم ابریشم با یک رزین خاص ساخته شده و سپس به شکلی فشرده شده است که مقاوم و سبک است. ضخامت این واسکت های ضد گلوله ۱۴ تا ۲۰ میلی متر، وزن آن ۲.۵ تا چهار کیلو گرام بوده و قیمت آن یک سوم واسکت های رایج است. در صنایع نساجی ابریشم به عنوان ظریفترین محکمترین پردوامترین و درخشانترین نخ جهان شناخته میشود. و اصلی ترین کاربرد آن در بافت پارچه های ابریشمی است.

در صنایع پزشکی:

از ابریشم در فیلترها برای تصفیه هوا استفاده می کنند. از ابریشم در بانداژهای پیشرفته استفاده گردد تا هم باکتری ها از بین بروند و هم خطر التهاب کاهش یابد. در جهت استحکام استخوان هم مانند پلاتین و فلز می توان استفاده کرد که البته مزیت بالایی نسبت به فلز و پلاتین دارد که آن هم جذب خودبه خودی توسط بدن است.

مقاوم سازی:

از پودر ابریشم جهت بالا بردن مقاومت و استحکام مجسمه ها و مصالح دیگر استفاده می شود.
• از شفیره کرم ابریشم برای تهیه غذای ماهی کار گرفته

نحوه ضد عفونی کردن برگ :

بعد از جمع آوری مقدار زیادی از شاخه های درخت توت با برگ های تازه به عنوان ذخیره غذایی باید آن ها را به مدت سه دقیقه در محلول گندزدا قرار داد. سپس برگ ها باید در زیر شیر آب خوب شسته شوند تا خوب پاک و شسته شود. زیرا می تواند باعث کشته شدن کرم های ابریشم شود بعد با تکان دادن آب اضافی، برگ ها گرفته شده و در کیسه های پلاستیکی و جای خنک نگهداری شود.

تشکیل پیله :

ابتدای

کرم ابریشم بیش از چهار هزار سال توسط مردم پرورش داده می شد. این کار نخستین بار در چین حدود دو هزار و ۶۰۰ سال قبل از میلاد مسیح آغاز شد. چینی ها راز تهیه ابریشم را سال ها مخفی نگه داشتند و در اروپا و خاورمیانه تجارت می کردند. اما سرانجام به دست آوردن ابریشم از طریق کرم ابریشم را مردم دیگر کشورها یاد گرفتند.

پرورش کرم ابریشم :

عمل پروراندن کرم ابریشم نوغان داری نامیده می شود. یک کرم بالغ طول قدش به پنج تا هفت سانتی متر می رسد و یک کار شگفت انگیز است. فقط در طی چند روز یک کرم ابریشم تنها پیله ای می تند که می تواند ۶۰۰ متر نخ ابریشم از آن برداشت کرد، اما باز به ۲۵ هزار پیله نیاز است تا نیم کیلو نخ ابریشم خام تولید شود.

مراحل پرورش کرم ابریشم :

تفریخ: خروج کرم از تخم را تفریخ می گویند که در شرایط مساعد ۱۳ روز طول می کشد. پس از این که اولین آثار تفریخ مشاهده شد، لازم است جهت تفریخ یک نواخت به مدت ۴۸ ساعت در اتاقی کاملاً تاریک که دارای دمای ۲۵ درجه سانتی گراد و ۸۰ درصد رطوبت داشته باشد، قرار گیرد.

کرم جوان:

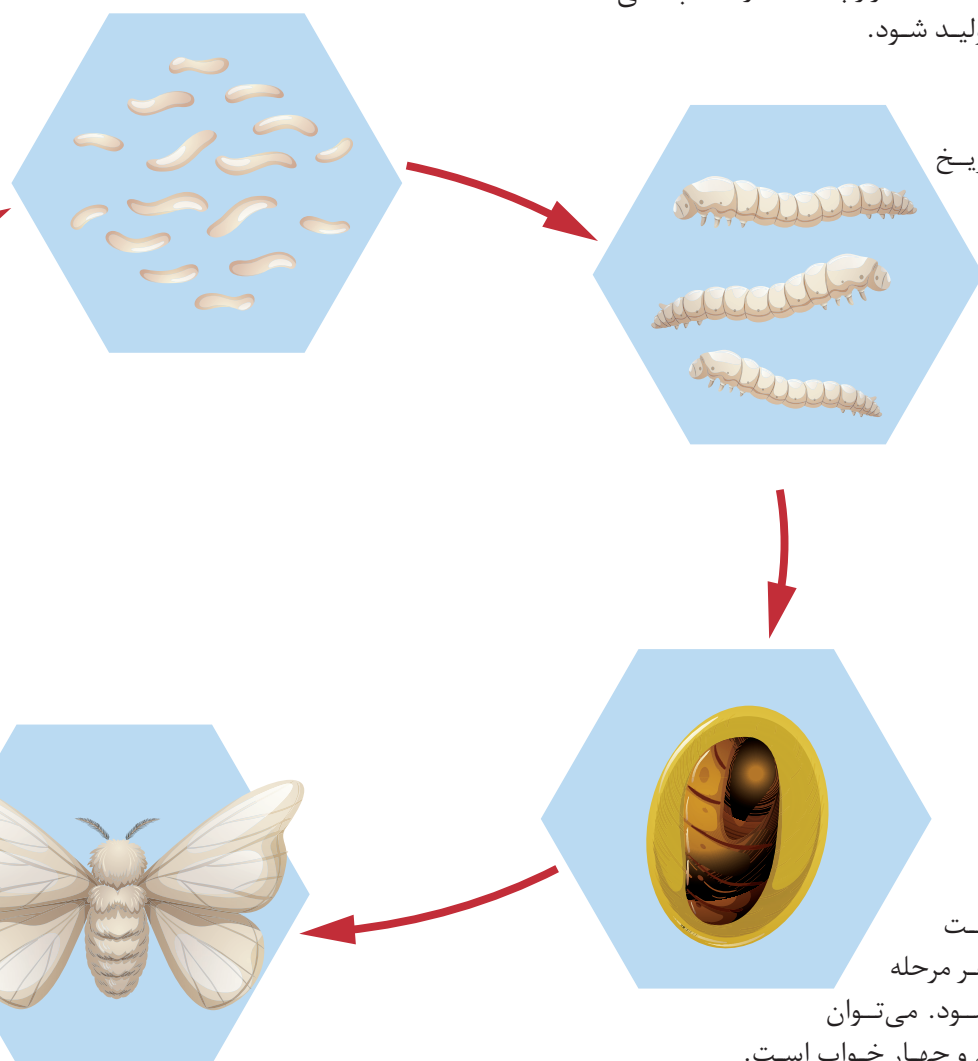
رنگ تخم ها در ابتدا آبی روشن است که درست قبل از خارج شدن کرم ها از تخم تیره رنگ می شوند. کرم ابریشم معمولاً دارای پنج مرحله تغذیه و چهار مرحله پوست اندازی است که به هر مرحله از تغذیه «سن» و به هر مرحله از پوست اندازی «خواب» گفته می شود. می توان گفت که کرم ابریشم دارای پنج سن و چهار خواب است. سنین یک و دو و سه را «کرم جوان» گویند. سنین کرم جوان حدود ۱۱ روز طول می کشد.

کرم بالغ:

سنین چهار و پنج به نام کرم ابریشم بالغ نامیده می شود که ۱۵-۱۶ روز به طول می انجامد. در پایان سن پنجم کرم ها از اشتها افتاده و از تغذیه باز می مانند جثه آن ها کوچک شده و به رنگ زرد و شفاف در می آید که در این زمان با گذاشتن وسایل پیله تنی بر روی کرم ها موجبات نیندن پیله فراهم می آید.

عادت غذایی کرم ابریشم :

کرم ابریشم از برگ درخت توت برای تغذیه استفاده می کند و هیچ غذای دیگری را نخواهد خورد. برگ های توت باید بلافاصله پس از بیرون آمدن کرم از تخم، در اختیارش قرار گیرد. برگ های تازه و لطیفی که مورد نیاز کرم جوان است، در اوایل بهار در دسترس است. برگ های کهنه در سه مرحله اول زنده گی کرم ابریشم «کرم های جوان» بسیار خشن هستند و در دوره چهارم و پنجم زنده گی «کرم های بالغ» می تواند از برگ های سخت و خشن استفاده کنند. برگ ها باید عاری از مواد آفت کش باشند.

تابستان پروانه کرم ابریشم می شود. پروانه ماده پس از جفت گیری ۴۰۰ بیضه تخم کوچک می گذارد؛ طی تقریباً دو هفته یک کرم ابریشم سه میلی متری از تخم خارج می شود به آن ها برگ درخت توت داده می شود سپس طی چهار مرحله پوست اندازی می کنند، تا کاملاً بالغ شوند. بعد از حدود یک ماه، هر کرم ابریشم شروع به رسیدن پیله اطراف خودش می کند این کار به وسیله غده ترشح کننده کرم ابریشم انجام می شود.

استفاده از شفیره کرم ابریشم :

کرم ابریشم یک تار ابریشمی نازک ترشح می کند و بعد با چسبی که تهیه می کند، پیله را به صورت سطح صافی به هم می چسباند. این کار سه شبانه روز طول می کشد که بسته به خصوصیات نوع و روش پرورش کرم ابریشم، یک پیله می تواند وزنی در حدود ۱/۵ تا ۲/۵ گرم داشته باشد. باید توجه کنید که طول رشته نخ ابریشمی یک پیله ممکن است ۳۰۰ تا ۹۰۰ متر باشد، خروج پروانه از پیله می تواند این رشته نخ را تکه تکه کند در حالی که ابریشم از پیله

استخوان‌ها راه‌حلی بهتر به نسبت استفاده از فلز باشد. این ابریشم در عینی که بسیار قوی است، کشش‌پذیر است و پس از حدود یک سال از میان می‌رود و به این ترتیب دیگر نیازی به یک جراحی دیگر برای خارج ساختن آن از بدن نیست.

ترمیم زخم‌های حاصل از حمله‌های قلبی با پيله کرم ابریشم:

محققان هندی توانسته‌اند با استفاده از پيله کرم ابریشم نوعی بافت را برای ترمیم زخم‌هایی که از حمله‌های قلبی ایجاد می‌شود را ترمیم کنند. با وجود این که انسان‌ها معمولاً پس از حمله قلبی سلامت خودشان را به دست می‌آورند، خود قلب هرگز مثل گذشته سلامت خود را به دست نخواهد آورد. این به آن دلیل است که نسوج ماهیچه‌های قلبی احیا نمی‌شوند، هر سلول یا بافتی که در اثر حمله قلبی بمیرد، توسط مقداری بافت غیر فعال و خنثا جایگزین می‌شود و عملکرد قلب در اثر این فرایند تحت تاثیر قرار می‌گیرد. هم‌چنین دانشمندان دریافته‌اند که می‌توان به کمک پروتین موجود در پيله کرم ابریشم، نمونه‌های خون را به مدت طولانی و در دمای بالا نگهداری کرد.

اهمیت اقتصادی کرم ابریشم :

پرورش کرم ابریشم از نقطه نظر بازگشت سرمایه‌گذاری نسبتاً سریع است. این فعالیت می‌تواند به عنوان منبع درآمد کشور از طریق تولید مواد خام، نخ ابریشم قالین، تولید پارچه ابریشمی و سایر فعالیت‌های مربوط به صنعت ابریشم قرار گیرد. با توجه به توسعه این بخش تولیدی، فرصت زیادی برای توسعه صنایع دستی فراهم می‌شود که توسعه این صنعت به نوبت خود کمک فراوانی به جامعه روستایی خواهد نمود و باعث مشغولیت نیروهای بی‌کار و زنان روستایی خواهد ساخت.

برای تهیه الیاف ابریشم، کرم ابریشم را در مکان‌هایی به نام تلبار نگهداری کرده و با برگ توت تغذیه می‌کنند. کرم ابریشم پس از طی مراحل لاروی اقدام به تنیدن پيله به دور خود می‌کند. پس از تکمیل پيله تنی به فاصله یک تا دو روز اقدام به خشک کردن پيله‌ها به یکی از سه روش زیر عمل می‌کنند:

الف) روش گرمای خشک بوسیله

حرارت مستقیم آفتاب داغ،

ب) روش گرمای مرطوب با

بخار آب،

ج) روش مرکب با

استفاده از دو روش

فوق به صورت

توأم.

به آرامی و صورت دایره‌ای پوست خود را ماساژ دهید. بهتر است برای نتیجه‌گیری بهتر، تا سه هفته این دوره را به کار ببرید. پس از سه هفته نتایج آن را مشاهده می‌کنید.

پيله کرم ابریشم درمانی برای سرطان:

دانشمندان با استفاده از ابریشم نوعی کرم ابریشم به نام «بامبیکس موری» برای تولید خانه‌های محافظتی برای مالیکول‌ها استفاده کرده‌اند. این دانشمندان با الهام از بدنه محافظتی یک پيله ابریشم، از آن برای محافظت از مالیکول‌های مواد در محصولاتی مثل مواد آرایشی و غذایی استفاده کرده‌اند. آن‌ها برای تولید پيله‌های ریز از روش منحصر به فرد استفاده کردند که فرآیندی طبیعی است و کرم‌های ابریشم انجام می‌دهند. آن‌ها یک مجرای چرخان مصنوعی کوچک ایجاد کردند که می‌تواند کپسول‌هایی ۱۰۰۰ برابر کوچک‌تر از پيله‌هایی که کرم‌های ابریشم واقعی درست می‌کنند، تولید کنند. آن‌ها معتقد اند ابریشم بسیار شگفت‌انگیز است چون زمانی که از بدن کرم بیرون می‌آید، مایع است، اما بعد از این که در مجاورت هوا قرار می‌گیرد، جامد می‌شود. امروزه از ابریشم برای تولید محصولات جراحی، مثل ایمپلنت‌های مغزی، ابزارهای نوری، داربست‌های سلولی و ژل‌های چسبی استفاده می‌شود زیرا کاملاً با بدن انسان سازگار است و ایمنی بدن را به خطر نمی‌اندازد.

ابریشم و پایداری استخوان‌ها:

محققان دریافته‌اند که از ابریشم می‌توان برای حفظ سلامت بخش‌هایی از بدن، مثلاً استخوان‌ها، نیز استفاده برد. در زمان شکسته‌گی استخوان، پزشک برای ثابت ماندن استخوان مورد نظر تا زمان درمان یک فلز خاص، مثلاً تیتانیوم یا فولاد ضد زنگ، را در آن‌ها قرار می‌دهد. گاهی این فلزات سخت شده و خود موجب شکسته‌گی بیش‌تر استخوان می‌شوند و هم‌چنین پس از بهبودی وضعیت استخوان داکتر باید یک جراحی دیگر برای خارج کردن فلز انجام دهد.

آن‌ها یک گونه ابریشم ایجاد کرده‌اند که می‌تواند بر ا ی

می‌شود.

• در صنعت آرایشی و بهداشتی کاربرد زیادی دارد.

موارد استفاده از پيله ابریشم برای پوست به گونه زیر است:

• رطوبت‌رسانی پوست

• سفیدکننده پوست

• لایه‌بردار پوست

• رفع‌کننده چروک پوست در مدت زمان کم‌تر از سه هفته

• سفت‌کننده پوست

• از بین برنده جوش سرسیاه

• پاک‌سازی پوست و منافذ آن

• از بین برنده پف زیر چشم

• و هم‌چنین به دلیل وجود سیرسین یک کلاژن‌ساز

عالی برای پوست است

• کرم ابریشم

• کرم ابریشم یا کرم پيله نوزاد پروانه است از آن جهت اهمیت دارد که از آن ابریشم تهیه می‌شود.

رفع چین و چروک پوست با پيله کرم ابریشم:

وقتی پيله کرم ابریشم را تر می‌کنید در واقع «سیرسین» را آزاد می‌کنید، ماده‌ای که ابریشم را کنار هم نگه می‌دارد. سیرسین یک پروتین شگفت‌انگیز در کرم ابریشم است به عنوان یک فلم نازک روی پوست عمل می‌کند و به نم و رطوبت می‌چسبد تا پوست مرطوب شود. در واقع سیرسین مانع تبخیر آب از سطح پوست می‌شود، به همین دلیل است که بعد از استفاده‌ی پيله کرم ابریشم به پوست حس لطافت و نرمی دست می‌دهد. پوست با افزایش کلاژن می‌تواند چین و چروک سطحش را بهبود بخشد و سیرسین در ابریشم تولید کلاژن را افزایش می‌دهد. بهبود زخم‌های آکنه، افزایش الاستیسیته و بهبود رنگدانه، از تاثیرات استفاده‌ی پيله کرم ابریشم است. هم‌چنین پيله کرم ابریشم برای سفید و روشن شدن پوست، سفت شدن، رفع چین و چروک، لایه‌برداری، آب‌رسانی بسیار قوی و رفع پندیده‌گی زیر چشم کاربرد دارد و یک کلاژن‌ساز بسیار قدرتمند برای پوست است.

برای استفاده از پيله کرم ابریشم در رفع چین و چروک پوست باید دو عدد پيله ابریشم را داخل آب داغ بیندازید و سه تا چهار دقیقه صبر کنید تا نرم شود. پوست محل استفاده را با آب شست‌وشو دهید و کمی مرطوب کنید. پيله‌ها را از آب خارج کنید و از قسمت بُرش‌خورده داخل انگشت اشاره کنید.

کامې کې د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو د پروژې کړنې

کړ، چې ددې استنادي دېوال په جوړولو سره د مسلم آباد، خالصې، زاخېلو او بېله یاري د شوراګانو کرنیزې ځمکې او کورونه د سېلابونو له ګواښه خوندي شول.

د یاد استنادي دېوال په جوړېدو سره، د مسلم آباد په کلي کې ۲۰۰ جریبه هغه ځمکې، چې مخکې د کونړ سیند له ځانه سره وړې وه بېرته کرکېلي ته چمتو شوې ده، دا ځمکه نږدې د ۷۰ کورنیو دي او اوس مهال یوه اندازه دا کرنیزې ځمکې کرل شوي دي او په پاتې ځمکې هم کار روان دی، چې ډېر ژر به دا هم په کرنیزې ځمکې بدل شي، چې ورسره به ددې ۷۰ کورنیو په اقتصادي وضعیت کې د پام وړ مثبت بدلون رامنځته شي. ددې ترڅنګ یاد استنادي دېوال کولای شي، چې د مسلم آباد، خالصې، زاخېلو او بېله یاري شوراګانو دوه زره جریبه کرنیزې ځمکې، چې مخکې به د سېلابونو له جدي ګواښ سره مخامخ و د سېلابونو له ګواښه وژغوري.

عاشق الله د سېمي یوتن اوسیدونکی دی، هغه هغو ځمکو ته په اشارې، چې وروسته د دېوال له جوړېدو بیا رغول شوې وایي، چې دا ځمکه له تېرو ۱۶ کالو شاړه ځمکه وه او اوس د مسلم آباد دېوال د جوړېدو له برکته دا ځمکې کرل کیږي. عاشق الله وویل، چې د استنادي دېوال په جوړېدو سره د دوی کرنیزې ځمکې د سېلابونو له ګواښه خوندي شوي، هغه خپلو کروندو ته په اشارې وویل، چې د دېوال تر جوړېدو وروسته مې په ۱۵ جریبه ځمکه کې هندوانې وکرل او ښه حاصل مې ترې واخیست. عاشق الله وویل: «په ۱۵ جریبه ځمکه کې مې هندوانې وکرل، ډېر ښه حاصل مې ترې واخیست، سړکال مې د کور ټول لګښتونه له همدغو ځمکو تر لاسه کړه.»

عاشق الله وویل، ددې ترڅنګ چې دی په ۱۵ جریبه ځمکه کې هندوانې کرلې و دده په کرونده کې ۱۵ نور کسانو ته د دندې زمینه هم برابره شوې وه.

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو پروژه «CDRRP»، هلې ځلې کوي، چې په ننگرهار او جوزجان ولایتونو کې د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کچه ټیټ او د یادو ولایت د بزګرانو عوایدو زیاتولو ته زمینه برابره کړي.

به چې په دې کلي سېلاب راغی ورسره به بې د خالصې، زاخېلو او بېله یاري کلي کرنیزې ځمکې او کورونه به یې زیانمنول، چې په ټولیز ډول سره د مسلم آباد، خالصې، زاخېلو، او بېله یاري د کلیو دوه زره جریبه ځمکهفصل به یې خرابول.

یادې ستونزې ته په کتو د کرنې وزارت د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو پروژه «CDRRP»، په دې سیمه کې د ۶۲۲ مترو په اوږدوالی استنادي دېوال، چې لس د بولډر ډکې هم په کې وې

د کرنې، اوبولګولو او مالدارۍ وزارت د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو پروژه «CDRRP»، په هېواد کې د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو د کچې ټیټولو په برخه کې کار کوي. دغه پروژه د ننگرهار او جوزجان په ولایتونو کې، چې له اقلیمي بدلونو څخه ډېر زیانمن شوي دي فعالیت لري. د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو پروژه «CDRRP»، د ننگرهار ولایت په درې ولسوالیو «بهسود، کامې اوخېوې» کې پراخ فعالیتونه تر سره کوي.

د کامې ولسوالۍ د ننگرهار ولایت په شمال ختیځ کې موقعیت لري او د جلال آباد ښار ختیځ ته په ۳۰ کیلومترۍ کې پرته ده. د کامې په ولسوالۍ کې د کونړ سیند له لویديځ څخه د ختیځ پر لور بهیږي او همدارنګه په دې ولسوالۍ کې د کابل او کونړ سیندونه سره یوځای کیږي. دې ته په کتو چې، په یادو دواړو سیندونو کې د اوبو کچه زیاتیږي، نو وخت ناوخت د کامې ولسوالۍ اوسېدونکي د سېلابونو شاهدان وي.

د کامې په ولسوالۍ کې په ټولیزه توګه ۱۹۳ شوراګانې شتون لري، چې له دې ډلې د اقلیمي بدلونونو له امله د رامنځته شویو ګواښونو کمولو پروژه «CDRRP»، یوازې په پنځو شوراګانو کې کار کوي، چې له دغو پنځو شوراګانو څخه څلور هغه یې، چې د «مسلم آباد، خالصې، زاخېلو او بېله یاري» شوراګانې دي د کونړ سیند له جدي ګواښ سره مخامخ ول، او هرکال د سیند د اوبو د کچې په زیاتېدو او سېلابونو د راوتلو پرمحال د یادو شوراګانو کورونه او کرنیزې ځمکې زیانمنېدل، چې د سیمې خلکو ته به یې ډېر زیات مالي او کله ناکله ځاني تاوانونه هم اړول. د سیمې د اوسېدونکو اقتصادي وضعیت ته په کتو دوی نشو کولای، چې په شخصي لګښت له سېلابونو څخه د خوندیتوب په پار استنادي دېوال جوړ کړي، ځکه چې لګښت یې خورا ډېر دی اوهر کال به سېلابونو ددوی کمزوری اقتصادي وضعیت لا پسې کمزوري کاوه، نو ځکه په یوازې ځان سره د استنادي دېوال جوړول د مسلم آباد، خالصې، زاخېلو او بېله یاري شورا ګانو اوسېدونکو ته یوه ناشونې چاره تر سترګو کېده.

د مسلم آباد شورا چې، د کامې په ولسوالۍ کې شتون لري او ۲۱۹ کورنۍ پکې ژوند کوي، د کامې ولسوالۍ یو له هغو شوراګانو څخه ده، چې په زیاته کچه کرنیزه ځمکه او کافي اوبه لري، اوسېدونکي یې تر ډېره په کرنیزو چارو بوخت دي او معمولاً په خپلو ځمکو کې غلې داني او سابهکري. د کونړ سیند ددې کلي په سوېل کې شتون لري، او دا چې سیند په زیاته کچه اوبه لري نو هر وخت د اوبو د سطحې د لوړوالي په وخت کې به بې ددې کلي کرنیزې ځمکې سیند له ځانه سره وړلې او هر کال به د سیمې د اوسېدونکو کرنیزې ځمکې په کمېدو وې، دغه راز کله

خرمای وطن، خوش طعم و امیدبخش

محمد تمیم صدیقی
گزارش گر

خرما میوه خوش مزه و خوش طعم و یکی از میوه های خشک و مهم افغانستان به شمار می رود. این میوه در ماه رمضان، عید، نوروز، مراسم خوشی، بعضی از غذاها به عنوان شیرینی همراه چای و دیگر چیزهای استفاده می گردد. تا حال در برخی از ولایت های کشور به شکل وحشی و خودرو این میوه وجود داشته است. اما از چند سال بدین سو وزارت زراعت در هفت ولایت نخلستان های خرما احداث کرده است و در ولایت های ننگرهار و هلمند سر حاصل آمده است و در بازارهای کابل فروخته می شود.

ننگرهار
خرما یکی از میوه های خوش طعم و مقوی و نوپا در افغانستان می باشد با وجود شرایط اقلیمی در برخی از ولایت های امکان کشت خرما وجود دارد، اما توجه خاص صورت نگرفته وزارت زراعت طی چند سال اخیر بالای میوه خرما در هفت ولایت کشور که سروی شده است، سرمایه گذاری کرده است. اما نشانه ای از قدیمی بودن این میوه نیز در برخی از ولایت ها وجود دارد. ننگرهار یکی از ولایت هایی است که بستر مناسب برای کشت و پرورش نخلستان های خرما می باشد و امسال در حدود ۱۵۰ متریک تن خرما تولید کرده است. انعام الله صافی، رییس زراعت ولایت ننگرهار می گوید: «ساحه تحت کشت در ولایت ننگرهار نزدیک به ۶۷ جریب زمین می باشد که امسال از همین مقدار به اندازه ۱۵۰ متریک تولید شده است.»

آقا صافی در ادامه صحبت هایش گفت که خرما نبات مناطق گرم و معتدل بوده در مناطق خشک، بسیار گرم و مناطق که به کمبود آب روبه رو است، توافق خوب دارند.

بیش تر خرما در ولسوالی های بهسود، کامه، گوشته، سرخورد، کوز کنر و مرکز ولایت ننگرهار خرما کشت و تولید می شود.

آقای متین علاوه کرد که در سال ۲۰۰۸ به تعداد ۱۰ هزار نهال با نژادهای مختلف از طرف کشور امارت متحده عرب به افغانستان کمک شد که در فارم هدهی ولسوالی بهسود ولایت ننگرهار غرس شد و امسال خوش بختانه پس از پنج سال حاصل داده است.

غلام سخی یک تن از باغداران قریه قلعه معروف ولسوالی سرخورد ولایت ننگرهار است. او می گوید: «۲۰ جریب باغ میوه های مختلف نوع دارم، بر علاو میوه های دیگر، خرما نیز است و نتیجه خوب نیز داده است. فی سیر (هفت کیلو) خرما در وقت برداشت ۵۰۰ افغانی در بازارهای داخلی می فروشم. سالانه از طریق فروش خرما در حدود ۵۰۰ هزار افغانی درآمد دارم.»

اتمر یک تن از باغداران ولسوالی گوشته ولایت ننگرهار است. او می گوید که علاقه مندی مردم به کشت خرما در این ولایت زیاد شده است و دارای پنج جریب می باشد که فی کیلو خرما را در بازارهای داخلی به ۱۰۰ افغانی به فروش می رساند. او از وزارت زراعت خواست که در قسمت تهیه ادویه های زراعتی با کیفیت برای دهقانان توجه جدی کند.

فراه
ریاست زراعت، ولایت فراه از نخستین حاصل دهی نخلستان های خرما در این ولایت خبر می دهد. عبدالمنان متین، رییس زراعت ولایت فراه می گوید: «ساحه تحت کشت نخلستان های خرما در ولایت فراه ۸۰۰ جریب زمین می باشد که از سوی مؤسسه خیریه الغرافه ساخته شده است. که امسال پس از پنج سال در حدود دو هزار کیلو خرما از نخلستان های خرما به دست آمده است.»

که سالانه در حدود ۱۵ هزار کیلو خرما به دست می آید. او افزود که ۲۶ جریب باغ خرما به شکل سنتی از گذشته وجود داشته است و باغداران خرما را به گونه سنتی پرورش می دهند و به دست می آورند و چندان توجه خاص نداشتن حالا علاقه مندی باغداران و زمین داران برای غرس درخت خرما زیاد شده است. مسوولان در وزارت زراعت می گویند که امسال نظر به شرایط اقلیمی و محیطی و بستر مناسب برای کشت خرما ۲۵ جریب باغ به شکل مدرن و نو در ولایت هلمند احداث شده است. که حاصلات خرما را بلند می برد.

بیش تر خرما در ولسوالی های نادعلی، مارجه، گرشک، کجکی، ناوه، باغران، موسی قلعه تولید می شود درخت خرما یک نهال نو پای در افغانستان است و وزارت زراعت تلاش دارد که در هفت ولایت که خوب نتیجه داده است و باغ های بیش تر در سال های آینده احداث کند و سرمایه گذاری بیش تر روی آن صورت گیرد. مسوولان در ریاست زراعت ولایت هلمند می گویند که خرما میوه خوش مزه است. چند سال است که خرما در این ولایت کشت می شود و نتیجه خوب نیز داده است. فعلاً بازار داخلی دارد و بیش تر نژاد خرما از کشورهای ایران و پاکستان وارد گردیده است.

نژادهای خرما شامل ربعی، زردانه الکی از مشهورترین نوع خرما وطنی به حساب می آید.

ولایت هلمند از جمله ولایات زراعتی است که بیش تر از نیم زمین آن هموار است و بخش بیش تر آن توسط دریای هلمند آبیاری می شود و هم چنان کاریزها و چشمه ها در هلمند شمالی موقعیت دارد و علاوه بر آن آب هوای هلمند نیز برای کشت آن مساعد است. ولایت هلمند علاوه بر زمین های زراعتی دشت های وسیع نیز دارد که برخی بیش تر آن ریگستان ها تشکیل کرده، برای سوخت، درخت ها و چمرغی، ترخه و دیگر دارد و باغ های انار، انگور، زردآلو، آلوچه، شفتالو، بادام و میوه های دیگر در آن وجود دارد.

هم چنان جوار، گندم، مپلی، رومی، بامیه، ماش سبز و سیاه و زعفران از محصولات مهم زراعتی هلمند محسوب می شود و تعداد زیادی از باشندگان این ولایت علاوه بر زراعت مصروف مالداری نیز هستند.

احی منیس اخوند به از نسبت درختان خرما از زمان های قدیم به گونه سنتی و غیر معیاری در این ولایت وجود داشته است. حتا نام یکی از قریه ها این ولایت خرمالق شهرت دارد.

خرما در کل یکی از نباتات گرمسیر بوده که نیاز بیش تر به نور خورشید جهت پخته شدن میوه اش دارد. هم چنین نبات خرما با انواع زمین های زراعتی سازگار بوده و در مقابل کم آبی نیز مقاوم است.

بیش تر از ۸۰ درصد مردم ولایت فراه مصروف زراعت و باغداری اند و انار از میوه های مشهور آن شمرده می شود. شمار بیش تر دهقانان این ولایت مصروف کشت گندم و جوار می باشند. در سال های اخیر دهقانان این ولایت به کشت سبزی نیز رو آورده اند.

باغداران و زمین داران ولایت نیمروز از احداث نخلستان های جدید خرما در این ولایت ابراز خرسندی و رضایت نموده می گویند که ولایت فراه از زمان های قدیم به گونه سنتی و درختان خود رو در مناطق مختلف این ولایت وجود داشته است و نتیجه خوب نیز دارد.

محمد نادر یک تن از باغداران قریه رج مرکز ولایت فراه که تازه باغ خرما احداث کرده است. او می گوید: «وزارت زراعت برای ما پنج جریب باغ خرما تازه احداث کرده است. تازه نهال ها را غرس نموده ایم و پس از پنج سال نتیجه خواهد داد. اقلیم فراه برای کشت خرما بسیار مساعد است.»

نوراحمد یک تن از زمین داران قریه نورزی مرکز ولایت فراه که تازه یک خرما ساخته است. او می گوید: «تشکر بسیار زیاد از وزارت زراعت که برای ما پنج جریب باغ خرما احداث کرده است. خرما میوه خوش مزه است و از زمانه های دور مردم مان به خرما سر کار دارد به گونه خودرو و وحشی روییده بود. برای استفاده خانواده گی مصرف می شد، اما حال به گونه مدرن و تجارتی قرار است در ولایت فراه باغ های خرما ساخته شود.

هلمند

ریاست زراعت ولایت هلمند از کشت و رفع حاصل خرما از چند سال بدین سو خبر می دهد.

محمد اسلم آمر امور زراعتی ولایت هلمند می گوید: «ساحه تحت کشت خرما در ولایت هلمند به ۵۱ جریب زمین می رسد.

نفس گل جامی، بانوی کارآفرین هراتی: مردم استقبال می کنند، زیرا تولیدات مان خوب است

مینا افسری
گزارش گر

در برنامه های زراعتی متشکر است و خواستار تداوم فعالیت های این وزارت برای خانم ها می باشد.

وی می گوید: «وزارت زراعت با راه اندازی صنایع آموزشی برای خانم ها در بخش های مختلف از جمله پروسس و بازاریابی محصولات زراعتی و با توزیع وسایل پروسس محصولات، ظرفیت کاری ما را بیش تر ساخته و باعث شده است تا در کارمان بهتر بدرخشیم.»

نفس گل می گوید: «مردم از تولیدات ما حمایت می کنند چون کار ما با کیفیت است.» وی می گوید تلاش دارد تا روابطش را با فروشندگان بهتر سازد تا بتواند محصولاتش را در سطح ملی و بین المللی به شکل گسترده به فروش برساند.

در اخیر پیام نفس گل این است: «حضور زنان در عرصه زراعت می تواند اقتصاد ملی کشور را تقویت ببخشد.» او ادامه می دهد: «من به توانایی خانم ها باورمندم که با تلاش در این زمینه، می توانند از لحاظ کسب درآمد خود کفا شده و نقش مؤثری در رشد اقتصادی کشور ایفا کنند.»

صورت عمده و پرچون در بازارهای داخلی و خارجی به فروش می رساند و درآمد خالص هر ماه ۳۰ درصد از فروشش می باشد.

جامی می گوید در پهلوی تولید انواع و اقسام ترشی و مربا روزانه به مقدار ۴۰۰ کیلو رب بادنجان رومی نیز تولید می کند و امیدوار است تا این رقم افزایش یابد. او می گوید: «رب وطنی به دلیل کیفیت بالای آن، باید بازار فروش خوبی داشته باشد و مردم دیگر از رب های بی کیفیت وارداتی بازار استفاده نکنند.»

نفس گل تلاش دارد تا در آینده برای خانم های زیادی زمینه های کار را فراهم کند. وی از وزارت زراعت می خواهد که زمین زراعتی در اختیار آنان قرار دهد تا به شمار زنان شاغل در این شرکت، در بخش های مختلف از جمله کاشت، برداشت، پروسس و بسته بندی مواد غذایی افزوده شود.

وی با شور و اشتیاق فراوان در تلاش گسترش فعالیت تجارتنش می باشد و تلاش دارد تا شرکت پروسس و بسته بندی مواد غذایی اش را به پارک های صنعتی هرات منتقل کند.

بانو جامی از وزارت زراعت به خاطر حمایت و سهم ساختن خانم ها

نفس گل جامی باشنده منطقه اسپین ادی ولایت هرات است. وی با پشتکار و اشتیاقش به صنعت و پروسس محصولات زراعتی توانسته است زنده گی خود و بیش از ۶۰ بانوی دیگر را رونق ببخشد.

نفس گل جامی رییس شرکت صنعتی پروسس و بسته بندی مواد غذایی ملکه جامی است، که زمینه اشتغال را برای یک تعداد از خانم ها فراهم ساخته است.

بانوی مهربان، خوش برخورد و دارای چهره شاداب و خندان که شور و علاقه به کارش را می توان از حرف زدن با او حس کرد. نفس گل جامی می گوید: هدف من از ایجاد این شرکت، بلند بردن سطح اقتصاد خودش، فامیلش و یک تعداد خانم های دیگر می باشد.

شرکت صنعتی پروسس و بسته بندی مواد غذایی ملکه جامی، خانه ای قدیمی با حال و هوای سنتی، دیوارهای کاه گلی، پنجره های چوبی و قهوه های گرم و صمیمانه خانم هایی که مصروف پاک کاری سبزیجات هستند، فضایی که حس آرامش و امید در وجود هر کسی تزریق می کند.

خانم جامی می گوید: «۱۵ سال شده که در بخش های صنایع دستی و مواد غذایی کار می کنم.» این بانوی کارآفرین، در دوران طالبان توسط خامک دوزی نخستین گام را در راه بدل شدن به زنی تجارت پیشه گذاشته است که اکنون از او به عنوان یکی از موفق ترین زنان تجارت پیشه در هرات یاد می شود.

نفس گل که یک گروپ ۱۵ نفری خانم های پروسس کننده را مدیریت می کند، می گوید: «من کارم را از سرمایه بسیار ناچیز شروع کردم، و با توجه به شرایط سخت و چالش هایی که با آن دست و پنجه نرم کردم؛ امروز خودم را یک خانم موفق احساس می کنم که توانسته ام نه تنها برای خود و خانواده ام یک منبع درآمد ایجاد کنم، بلکه توانسته ام برای تعداد زیادی از خانم ها و دهقانان نیز زمینه اشتغال فراهم بسازم.

جامی می گوید: «صاحب شرکتی هستم که بالاتر از ۴۰ هزار دالر امریکایی سرمایه آن است و زمینه اشتغال زایی را به صورت مستقیم و غیر مستقیم به بیش از ۶۰ نفر خانم ایجاد کرده ام.»

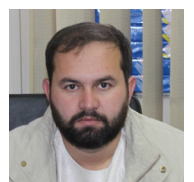
این بانوی توانا می گوید در فصل ترشی، روزانه سه هزار الی هفت هزار افغانی از فروش سبزیجات پروسس شده به دست می آورد.

بانو جامی می گوید که روزانه ۳۰۰ الی ۸۰۰ کیلو سبزی را از دهقانان جهت پروسس به انواع و اقسام ترشی و مربا خریداری می کند و از این که در قسمت خرید محصولات دهاقین سهم می گیرد، خرسند است.

وی می گوید: محصولاتش را که شامل انواع و اقسام ترشی، مربا، سبزیجات خشک، لبنیات، خامک دوزی و قالین بافی می باشد، به

روایت محمد داوود از کشت مدرن بادنجان رومی:

پنج برابر کم تر آبیاری کردم و بیش تر از دو برابر حاصل گرفتم

صدیق خالد
مسوول ارتباطات پروژه ی
«CPMO» وزارت زراعت

ساخته شده، هم خویش بود و هم زیادت تر.»

محمد داوود ادامه می دهد: «پارسال از دو جریب زمین، چهار هزار و ۲۰۰ کیلو گرام بادنجان رومی حاصل گرفتم، اما امسال با استفاده از مزرعه ی نمایشی، از دو جریب زمین مزرعه خود ۵۲۰۰ کیلو گرام بادنجان رومی به دست آوردم که از لحاظ کیفیت هم بادنجان های بهتری تولید شد و به بازار عرضه کردم و استقبال شد.»

ساخت این مزرعه ی نمایشی، تنها برای بهبود حاصلات و کاروبار محمد داوود نبود. پروژه ی سرمایه گذاری انکشاف منابع آبی وزارت زراعت در کنار این که با این روش ها می خواهد زمینه های کاهش مصرف آب را فراهم کند، می خواهد این روش های کار را برای دیگر دهقانان نیز آموزش و در میان آنان رواج بدهد. به همین خاطر در جریان ساخت تا برداشت مزرعه ی نمایشی محمد داوود، حدود ۱۲۳ تن از دهقانان این قریه از سوی تیم تخنیکی پروژه سرمایه گذاری انکشاف منابع آبی مربوط به وزارت زراعت، آموزش های لازمی را در بخش های مختلف فرا گرفتند. این آموزش ها شامل مهارت ها و روش های مدرن آبیاری، خیشاوه کردن، تخم پاشیدن، هموار کردن زمین و دیگر بخش ها بود.

باید گفت که پروژه سرمایه گذاری انکشاف منابع آبی از سوی بانک انکشاف آسیایی (ADB) تمویل می شود.

مزرعه، وقتی که به شکل سنتی کشت شده بود، حدود ۲۰۰ کیلو گرام کود بوریا مصرف می شد.

محمد داوود که از این تحول در کاروبارش شادمان است، درباره ی مزرعه نمایشی اش می گوید: «ما از چندین سال به این سو در مزرعه ی مان بادنجان رومی و دیگر سبزیجات را به شیوه عنعنه ای کشت می کنیم، اما نتایج قناعت بخش به دست نیآورده ایم. حاصلات مزرعه ی نمایشی ای که برای ما

محمد داوود باشنده ولسوالی دشت ارچی ولایت کندز است. داوود از چندین سال بدین سو در مزرعه اش

سبزیجات گوناگون را به شیوه ی یک نواخت و عنعنه ای و قدیمی می کارد. محمد داوود به مثل دیگر دهقانان در قریه ی خود سالانه از حاصلات سبزیجاتش عاید قابل ملاحظه به دست نمی آورد. دلیل حاصلات کم فقط این بود که آن ها از شیوه های عنعنه ای آبیاری، خیشاوه کردن و برداشت استفاده می کردند.

امسال اما از سوی پروژه سرمایه گذاری انکشاف منابع آبی (LKISP) یک مزرعه نمایشی بادنجان رومی برای محمد داوود ساخته شد. کاری که به جادویی برای افزایش حاصلات و بهبود کیفیت تولید و نیز کاهش مصارف آب و کود توسط محمد داوود می ماند. در این مزرعه از روش های مدرن کار گرفته شده بود. حاصلات مزرعه ی نمایشی، در مقایسه با شیوه عنعنه ای بیش تر از دو برابر شد. هم چنان کیفیت حاصلات نیز خیلی بهتر از گذشته بود و به بهترین شکل به بازار عرضه شد. به همین دلیل بود که بادنجان رومی های محمد داوود با استفاده از کشت مدرن، در مارکیت نیز فروش قابل ملاحظه داشت.

مزرعه نمایشی بادنجان رومی در مقایسه با شیوه سنتی چهار بار کم تر آبیاری شد و در دو جریب مزرعه نمایشی حدود ۱۵۰ کیلو گرام کود «یوریا» به کار رفت؛ در حالی که در همین دو جریب